

pla bandada de muntanya a l'alta Garrotxa entre Riu i Talaixà < MANU LATA 'costat ample'

També (2) *La Mandurana* són uns amples costats de vall. Aquí, però, és més obscur el segon membre: *durana*. Potser un derivat de l'adverbi *d'hora*, 'dejorn?', cf. l'aranès i gascó *douriu* 'primerenc', derivat de *d'ora* 'de matí, aviat' (PVAGc. 431), suposant que *dorana* vagi pendre el sign. de 'oriental', 'del sol levant'.

Combinació hipotètica i incerta. El mot *man* en aquest nom potser només hi entrà secundàriament. si vé MERIDIANA, 'costat de migjorn' o 'sestejador de les ovelles', cf. les formes alpines *Maredana*, *Maresana* que citaré a l'article *Mariola* i en l'article *amorriar* del DECat., I 289a18ss., amb una evolució comparable a la dels nostres NLL *Mereig* (And.) i *Mariola*. Doncs: *Meredana*, amb *me< >* *mo*- com en *amorriar* < MERIDIARE. El nom andorrà seria un vesant solei; i MERID(I)ANA > **Meredana* > *madorana* i *mand-* per influència de *man* 'costat de la vall'. V. més a l'art. *Mariola*.

MANLLEU

La vila d'Osona, vora la gran corba del Ter. I els seus homònims.

La *pron. pop.* local oscil·la entre *mən̄l̄eu* i *məll̄eu*. Casac 1920 anotava aquella a Vic, i aquesta a St. Bartomeu del Grau; jo he oït totes dues, ara una ara l'altra, dotzenes de vegades, no sols en les enq. de 1935, a La Gleva, Roda, Vic (x, 65ss.), a la zona central etc. *Gentilici: manlleuencs* (Vic: Casac).

MENCIONS ANT. Comencen en data relativament tardana, fora d'un parell de cites, del S. X, on es tracta més aviat del gual del Ter que d'una població: en contrast amb la freqüència, ja llavors, de cites dels noms de Torelló, Roda, Ordeig, Voltregà, Orís, Olost, Vinyoles etc. En un doc. orig. datable entre 936 i 954, el que es menciona, en aqueixos indrets és *Vilamirosa* (que coincidia, no ben bé, amb la posició de la vila): «--- flumen *Tetzer*, iusta *Villamirosa* ---» (*Dipl. Cat. Vic.*, 236, § 280).

Després sí, en una variant: 958: «--- in ape. --- *Roda* civitate, in term. de villa *Meseleo* ---» (ibid. 260, § 308); 1000, orig.: «in ape. de *Roda* civitate---, *Villa Mirosa*; que affr. --- Or. in ipsas passaduras. ad ipso *guado de Meseleo* ---» (ibid. 545, § 636), o sigui 'a les passeres del gual de Manlleu' (cf. *passadora*, *passadera* 'passera', (DECat., s.v.); 1081: *Meseleo* (*Liber Antiq. eccl. Bna.* II, fº 56, d. 153, cita de CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 458).

Força documentació des del S. XII. 1109: «santa Maria de --- *Manlleu*». (BABL IV, 41); 1148: «Petrus de *Villagelans*, dono milicie Templi --- in com. Ausone, in par. Ste. Marie de *Mesleu*, in loco qui

vocatur *Figeiras* --- in par. Sti. Stephani de *Villassetrudis*» (Albon, *Cart. du Temple*, p. 313); 1169: «domos Arnaldi de *Menleu* et Garsionis» (*Cart. St. Cugat* III, 23.2); 1182: Petrus de *Manlevo*, escriba del notari P. de Tarragona en una carta de població que el bisbe concedeix als pobladors de Reus (Font Rius, C.d.P. § 179.3f.); 1184: *Manlleu* (*Cart. de Tavernoles* 180.21); 1194: Petrus de *Manlevo* (*Cart. de Poblet*, p. 154).

Cap a l'any 1200 en les llistes de parròquies vigatanes p.p. Pladevall figura la parr. de Sta. Maria de M., en el doc. II en la forma *Manleo*, en I forma *Mesleo*, III *Mesleu* (nº 33). Princ. S. XIII: *Manlevo* (Monogr. vigatanes del Can. Ripoll i Vilamajor, IV, 4); 1207: Bernat de *Menlleu* (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 458); 1233 «Ste. Me. de *Manleuo*» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 383); 1254: --- Portale de *Maleuo* --- de *Manleuo* --- (CCandi, o.c. II, 364); 1259: *Manleuo* (o.c. II, 426); 1279: *Manlleu*, monogr. Ripoll v; 1294: «castro de *Manlevo* (CCandi o.c. II, 458); 1330: «monasterium Ste. Marie de *Manulevo*» (Junyent *Misc. Griera* I, 374); id. els anys 1332 i 1333 (ib. 381, 385); 1359: *Manleu* (CoDoACA XII, 83).

Es pot trobar algun complement útil sobre la història del nom, i certament n'hi ha per a la de la vila, en: Domingo Torrent Garriga, «*Manlleu: Croquis para su Historia*, 268 pp. Vic, 1893; J. Prat i Roca, *La Poesia de Manlleu*, monografies, 213 pp., 1956.

Hi ha diversos HOMÒNIMS algun dels quals és alhora nom de persona i nom de lloc.

1) Vora la Ribagorçana, segons el context *Munilubus* és NP en un doc. de 846 (Abadal, *P. i Rbg.*, nº 31); però com que en la lletra d'aquell temps i comarca la *u* (uncial) i la *a*, són quasi idèntiques, no dubto a esmenar-la en *a: Manilubus*; i, un any abans, 845, apareix com a NL en els mateixos paratges, prop d'Orrit i Sopcir: «in pago *Orritense*, in villa --- Olbe --- ubi dicitur *Munilubas*» (lleg. *Manilubas* o *-ubus*). (ibid. nº 22).

2) *Pla de Manlleu*, a l'Alt Gaià, en els antics dominis del monestir de Santes Creus a uns 25 k. de la costa, i a uns 15 de Sta. Coloma de Queralt, a l'antic mun. de Selma (avui Aiguamúrcia). Oït *mən̄l̄eu də Sēṽmā*, 1928, a la Riera de Marmellar.

Potser s'hi pot identificar (i en tot cas no en podia ser gaire lluny), un indret citat en un doc. de 1149: «ipso *Maseleu*, com afr. de *Tarrés* i «Occid. *Casteldasinos*, Circi *Esplugu Calva*» (Font i Rius, *C. de P. I*, § 71): indrets situats tots, cap a l'O. de Sta. Coloma de Q.; essent només afrontació, no és impossible que s'apliqui al (2), *Pla de Manlleu*, per més que aquest sigui bastant lluny al SE. dels tres llocs anomenats; però com que quedem en dubte de si és el (2) o un homònim-parònim, el designarem com (2 *bis*).